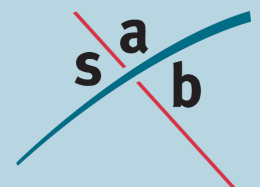

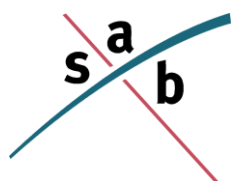
Quick scan flora en fauna

Nieuwerbrug, Weijpoort 21 en 21 a-c

Gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Datum: 12 april 2018
Projectnummer: 160416

SAB
Postbus 479
6800 AL Arnhem
tel: 026 - 357 69 11
fax: 026 - 357 66 11

Auteur: D. Meriën
Tweede lezer: V. Hommersen
Projectleider: S. Kok
Project: Nieuwerbrug, Weijpoort 21 en 21 a-c
Projectnummer: 160416

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Plangebied	3
2	Wettelijk kader	6
2.1	Gebiedsbescherming	6
2.2	Soortenbescherming	8
3	Quick scan flora en fauna	10
3.1	Onderzoeksmethode	10
3.2	Gebiedsbescherming	10
3.3	Soortenbescherming	12
4	Conclusie	19
4.1	Gebiedsbescherming	19
4.2	Soortbescherming	19
5	Advies	21
5.1	Aanvullend onderzoek	21
5.2	Zorgplicht	22
5.3	Broedende vogels	22
5.4	Aanbevelingen	22
5.5	Vervolgstappen	23

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aan de Weijpoort 21 en 21 a-c te Nieuwerbrug bevindt zich een aannemersbedrijf en een autoschadebedrijf. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk is voornemens om op deze locatie nieuwbouw van maximaal 17 woningen en openbaar groen te realiseren. Hiertoe wordt de bestaande bebouwing gesloopt. De beoogde herontwikkeling van het plangebied past niet in het geldende bestemmingsplan.

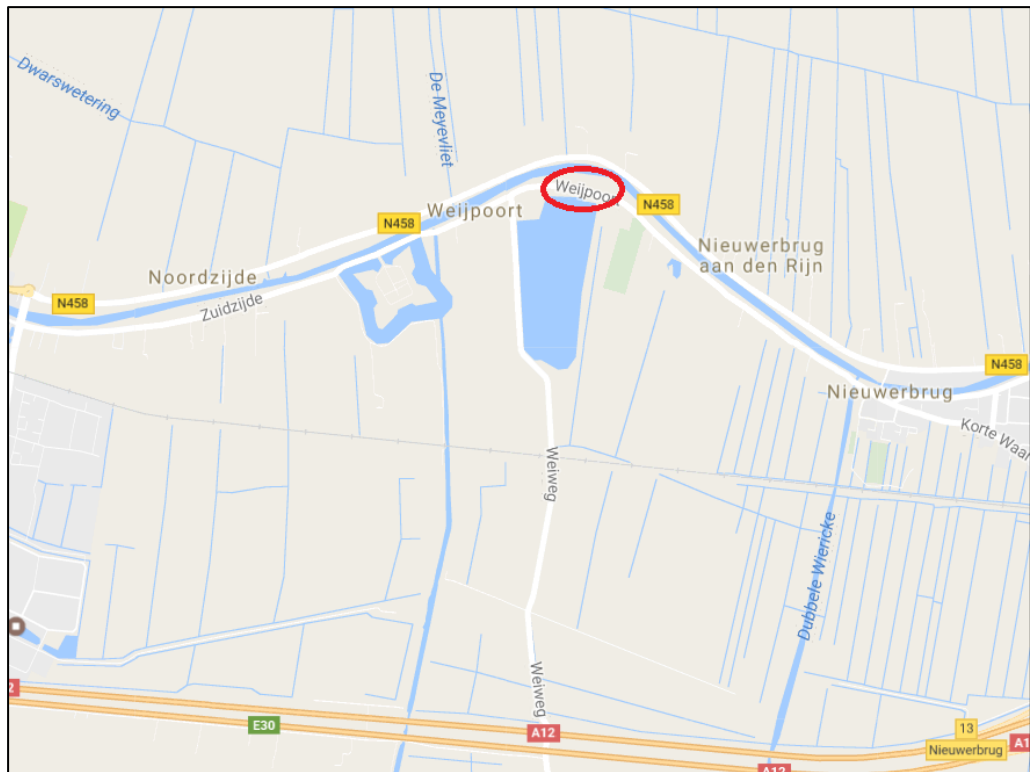
Bij alle ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, dient eerst een onderzoek uitgevoerd te worden in het kader van de Wet natuurbescherming en eventuele andere betrokken natuurregeling. Uit dit onderzoek moet blijken of met de ingrepen negatieve effecten op beschermde gebieden en soorten zijn te verwachten en of daarvoor respectievelijk een vergunning of ontheffing noodzakelijk is. Hieronder volgt het verslag van een quick scan flora en fauna die werd uitgevoerd in het kader van de beoogde werkzaamheden.

1.2 Plangebied

1.2.1 *Huidige situatie*

Het plangebied bevindt zich in het buitengebied van Nieuwerbrug (gemeente Bodegraven-Reeuwijk, provincie Zuid-Holland). Nieuwerbrug heeft maar een kleine dorpskern en in de omgeving liggen voornamelijk agrarische gronden. Het plangebied ligt aan een lange weg die Nieuwerbrug met Bodegraven verbindt. Langs deze weg staat voornamelijk lintbebouwing in de vorm van vrijstaande huizen en agrarische woonerven. Deze weg loopt parallel aan de Oude Rijn en de N458, die direct aan het noorden van het plangebied grenzen. Ten zuiden van het plangebied ligt een grote waterpartij, de zogenaamde Put van Broekhoven. Zowel ten oosten als ten westen van het plangebied staan woonhuizen.

Op 22 december 2016 is een veldbezoek uitgevoerd. Navolgende afbeeldingen geven een impressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek. Het plangebied bestaat uit een bedrijventerrein met meerdere bedrijfs- en kantoorgebouwen en een woonhuis. In het westen van het plangebied staat een kantoorpand die deels uit stenen en deels uit golfplaten bestaat. Vervolgens staan er meer naar het oosten een veelvoud bedrijfsgebouwen gemaakt van golfplaat of bakstenen. In het midden van het plangebied staat een woonhuis dat uit twee woonlagen en een kaplaag bestaat. Helemaal in het oosten van het plangebied staat een betonnen bedrijfsgebouw. De gebouwen hebben golfplaten daken of daken met platte dakpannen. Rondom de gebouwen is het terrein met tegels bestraat of geasfalteerd. Enkel langs de noord en zuidrand van het plangebied is een kleine hoeveelheid groen aanwezig. In het zuiden betreft dit lage aangeplante struiken en kleine bomen. In het noorden van het plangebied is achter de bedrijfspanden een bomenrij van ongeveer tien bomen aanwezig. Op het terrein is een hoge mate van verstoring aanwezig door bedrijvigheid met een grote hoeveelheid voertuigen en zware machines.

Topografische kaart met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd).

Bron: Google Maps. Bewerking: SAB.

Luchtfoto met de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd).

Bron: Ruimtelijkeplannen.nl. Bewerking: SAB.

Plangebied ten tijde van het veldbezoek. Foto 1 verbeeldt het westelijke kantoorgebouw. Op foto 2 en 3 zijn de bedrijfsgebouwen in het midden van het plangebied verbeeld. Foto 4 verbeeldt het in het midden van het plangebied gelegen woonhuis. De bomenrij achter de bedrijfspanden in het noorden is op foto 5 te zien en helemaal in het oosten van het plangebied staat een betonnen bedrijfsgebouw (foto 6).

1.2.2 Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie zal nieuwbouw in het plangebied zijn gerealiseerd. Dit betreft maximaal 17 woningen en openbaar groen. Deze zullen bestaan uit 11 vrijstaande- en 6 rijwoningen.

2 Wettelijk kader

De bescherming van natuur is op te delen in gebiedsbescherming en soortenbescherming.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 Inleiding

Op grond van artikel 2.1 van de Wet natuurbescherming kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Wet natuurbescherming draagt Gedeputeerde Staten daarnaast op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd natuurnetwerk Nederland. De bescherming van dit natuurnetwerk wordt geregeld bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, zoals belangrijke weidevogelgebieden of ganzenfoerageergebieden. Hieronder een toelichting bij de verschillende vormen van gebiedsbescherming.

2.1.2 *Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden*

Voor alle Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze gebieden. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor deze gebieden zo veel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht. Aanvullend op deze zorgplicht gelden voor deze gebieden extra regels die zijn opgenomen in hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming.

Natura 2000-gebieden

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/of habitats vastgesteld. Conform artikel 2.7 van de Wet natuurbescherming is het verboden om zonder vergunning projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op deze instandhoudingsdoelstelling van een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Verder geldt dat een plan, dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, door een bestuursorgaan pas vastgesteld kan worden indien een passende beoordeling is gemaakt.

Voor een plan of een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, en dat afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling gemaakt te worden, van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen. Blijkt uit de passende beoordeling dat er geen aantasting plaatsvindt van de natuurlijke kenmer-

ken van een Natura 2000-gebied, dan kan het betreffende plan worden vastgesteld, of kan voor de projecten door Gedeputeerde Staten een vergunning worden verleend. In bepaalde gevallen kan, ondanks dat uit de passende beoordeling blijkt dat aantasting van de natuurlijke kenmerken mogelijk is, een plan toch worden vastgesteld of kan een vergunning toch worden verleend. Er dient dan te worden voldaan aan de zogeheten ADC criteria. De ADC criteria houden in: i) dat er geen alternatieve oplossingen zijn, ii) dat er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang en iii) dat de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

Bijzondere nationale natuurgebieden

In uitzonderlijke gevallen kan de Minister, op grond van artikel 2.11 van de Wet natuurbescherming, bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen. De Minister kan dit doen voor een gebied dat is of wordt aangemeld als Habitatrichtlijngebied, maar nog niet definitief is aangewezen. Ook kan het voor een gebied, dat nog geen onderdeel is van het Natura 2000-netwerk, maar waar compenserende maatregelen worden getroffen voor de realisatie van een project met significante gevolgen. Tot slot kan een gebied worden aangewezen in het geval dat dat noodzakelijk is in het kader van de Vogel- of Habitatrichtlijn, om een gunstige staat van instandhouding te realiseren. Ter bescherming van de bijzondere nationale natuurgebieden kan de Minister verschillende maatregelen nemen, waaronder toegangsbeperkingen tot het gebied, het gebruikmaken van zijn of haar aanschrijvingsbevoegdheid en het treffen van behoud- en herstelmaatregelen in het gebied.

2.1.3 *Natuurnetwerk Nederland en weidevogelleefgebied*

Ter bescherming van vogelsoorten, van soorten van de Habitatrichtlijn en van rode lijstsoorten dienen provincies, op basis van artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming, zorg te dragen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS). De bescherming van dit netwerk gebeurt bij provinciale verordening. Daarnaast kunnen provincies bij provinciale verordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, zoals weidevogelgebieden of ganzenfoeragegebied.

Voor Natuurnetwerk Nederland geldt, op basis van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening, dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur. Daarnaast mogen de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet significant worden beperkt.

De provincie Zuid-Holland gebruikt in haar Verordening Ruimte (2014) nog steeds de benaming EHS. Ze maakt daarbij onderscheid tussen EHS op land en EHS op water. EHS op land is aangewezen als bestaande en nieuwe natuur; ecologische verbinding; of waternatuurgebied. Onder EHS op water worden grote wateren en de Noordzee verstaan. Volgens de Beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013) is sprake van het Nee, tenzij-regime bij ingrepen in de EHS en belangrijke weidevogelgebieden. Dit regime houdt in dat geen ingrepen zijn toegestaan die de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn, de

negatieve effecten zo veel mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd.

In dezelfde beleidsregel wordt ook ingegaan op recreatie buiten de stad en strategische reservering natuur. Indien binnen deze gebieden ruimtelijke ingrepen uitgevoerd gaan worden, dient compensatie plaats te vinden. Van beschermde ganzenoerageergebieden is in Zuid-Holland geen sprake.

2.2 Soortenbescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming.

2.2.1 Zorgplicht en verboden

Op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming geldt voor al de in het wild levende soorten altijd de zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zo veel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht. Naast de zorgplicht is voor een aantal soorten door middel van verboden een aanvullend beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor vogelrichtlijnsoorten (artikel 3.1-3.4), voor habitatrichtlijnsoorten (artikel 3.5-3.9) en voor andere soorten (artikel 3.10 en 3.11).

Vogelrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie worden gebruikt. Het betreft dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Habitatrichtlijnsoorten

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant: het is verboden om soorten van de Habitatrichtlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrichtlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten

Naast de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten worden in de wet een aantal diersoorten en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant: het is verboden deze soorten opzettelijk te doden of te vangen, om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om de plantensoorten opzettelijk te ontwortelen of te vernielen.

2.2.2 Opzetvereiste

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten *opzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert. Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

2.2.3 Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de bovenstaande verboden. De provincie Zuid-Holland verleent vrijstelling voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos, wezel, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker.

Daarnaast zijn de in paragraaf 2.2.1 beschreven verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de vogelrichtlijnsoorten, de habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de vogelrichtlijnsoorten en de habitatrichtlijnsoorten de aanvullende eis, dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna.

Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden. Ook hierbij geldt voor vogelrichtlijnsoorten en habitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen.

3 Quick scan flora en fauna

3.1 Onderzoeksmethode

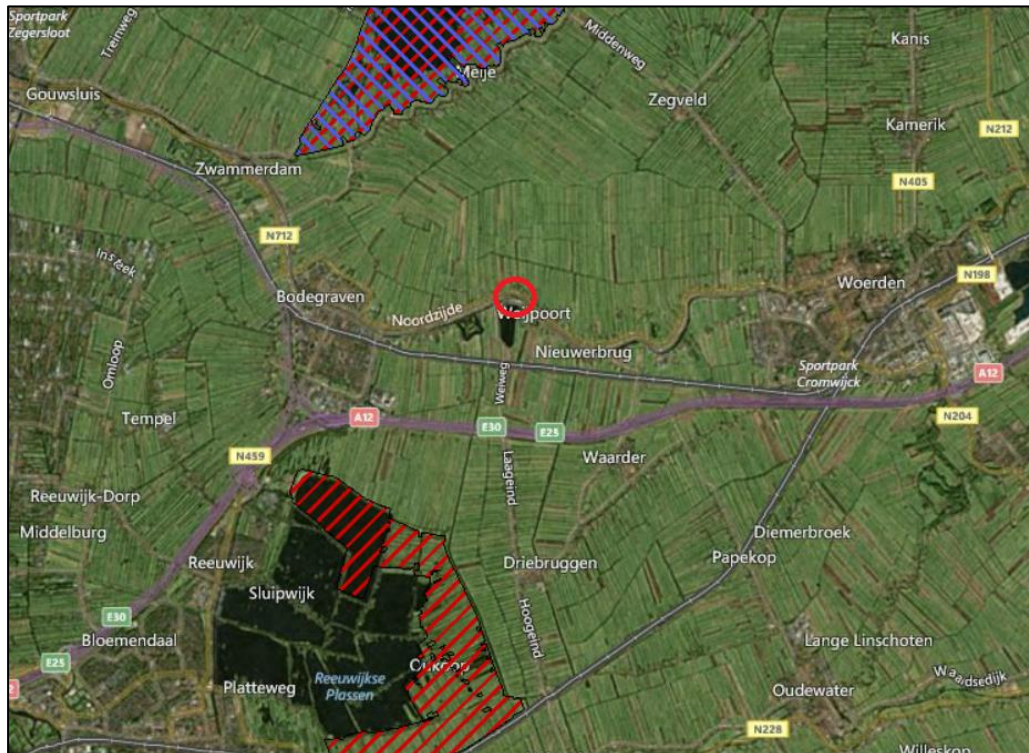
De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een eco-oloog van SAB. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFB). Voor aanvullende visualisering van deze gegevens is gebruikgemaakt van relevante literatuur. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 22 december 2016 heeft een eco-oloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en om de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 Wet natuurbescherming

Het plangebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Wet natuurbescherming als beschermd gebied is aangewezen (zie navolgende afbeelding).

Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (rood en blauw gearceerd). Bron: Natura 2000 Network Viewer. Bewerking: SAB.

De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn de 'Nieuwkoopse Plassen & de Haeck' op ongeveer 3,5 kilometer ten noorden van het plangebied en 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein' op ongeveer vier kilometer ten zuiden van het plangebied. De Nieuwkoopse Plassen & de Haeck is een Natura 2000-gebied met stikstofgevoelige habitats. Menselijke activiteiten zoals het verwarmen van huizen en motorisch verkeer stoot stikstof uit. Stikstof kan neerslaan op grote afstand van de bron. Wanneer dit neerdaalt op stikstofgevoelige habitats kan dit negatieve invloed hebben op de natuurwaarden in een dergelijk gebied. Om de effecten van stikstof te kwantificeren is de AERIUS-tool ontwikkeld. De effecten van verkeer zijn op afstanden van meer dan drie kilometer te verwaarlozen en worden in AERIUS niet meegenomen in berekeningen van stikstofdeposities op omliggende stikstofgevoelige habitats. Ook de effecten van 17 woningen zijn op een dergelijk grote afstand te verwaarlozen. Effecten van stikstof zijn derhalve uitgesloten. Andere verstoringen zijn door de afstand tot Natura 2000-gebieden tevens uit te sluiten. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen en kernkwaliteiten in deze gebieden zijn daarmee uit te sluiten. Een nader onderzoek in de vorm van een voortoets wordt om die reden niet noodzakelijk geacht.

3.2.2 *Natuurnetwerk Nederland*

Het plangebied ligt niet binnen Natuurnetwerk Nederland (zie navolgende afbeelding). Maar grenst wel aan een gebied dat hiertoe is aangewezen. Het betreft de Put van Broekhoven ten zuiden van het plangebied, aan de overkant van de straat. Dit gebied bestaat deels uit natuur op het land en deels uit waternatuurgebied. Daarnaast ligt er op 2,9 kilometer ten noordwesten van het plangebied een ecologische verbinding. Zowel ten noorden als ten zuiden van het plangebied zijn ook belangrijke weidevogelgebieden aangewezen. Het dichtstbijzijnde weidevogelgebied ligt op een kleine 700 meter ten noorden van het plangebied. Doordat het plangebied niet in een onderdeel van Natuurnetwerk Nederland of een weidevogelgebied ligt vormt de ligging van deze gebieden geen beperking voor de beoogde ontwikkelingen in het plangebied.

Globale ligging van het plangebied ten opzichte van Natuurnetwerk Nederland, natuurverbindingen en belangrijke weidevogelgebieden. Bron: Provincie Zuid-Holland. Bewerking: SAB.

3.3 Soortenbescherming

In het kader van de Wet natuurbescherming moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

3.3.1 Vaatplanten

In het plangebied is maar een zeer beperkte hoeveelheid groen aanwezig. In het zuiden van het plangebied staan een aantal rozenstruiken en andere tuinbeplanting. In het noorden van het plangebied staat een ligusterhaag en braamstruik. Beschermde vaatplanten komen volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF niet in de omgeving van het plangebied voor. Dergelijke vaatplanten hebben strikte habitateisen, in een verstoorde omgeving zoals in het plangebied zijn deze niet te verwachten.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF komen er geen beschermde grondgebonden zoogdiersoorten in de omgeving van het plangebied voor. Het plangebied bestaat uit een bedrijventerrein dat onderhevig is aan een hoge mate van verstoring door middel van zware voertuigen en machines. Daarnaast bevat het terrein nauwelijks natuurlijke elementen die als habitat voor deze soorten zou kunnen dienen. Ook zijn er in het plangebied geen sporen gevonden die op de aanwezigheid van grondgebonden zoogdieren kunnen duiden. De aanwezigheid van grondgebonden zoogdieren is hiermee uit te sluiten.

3.3.3 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis in de buurt van het plangebied voor. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd volgens de Wet natuurbescherming.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten zoals rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan er soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, et cetera). Andere soorten zoals de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, holen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende vleermuissoorten

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. De gebouwen in het plangebied zijn op de aanwezigheid van dergelijke openingen gecontroleerd. Duidelijk geschikte verblijfplaatsen zijn niet in het plangebied aanwezig. Echter in één van de gebouwen is een betimmering met een kleine kier aangetroffen waar een verblijfplaats van een gewone dwergvleermuis niet volledig is uit te sluiten is maar waar grotere vleermuizen niet zijn te verwachten. Nader onderzoek in het plangebied dient te worden uitgevoerd om aanwezigheid van gebouwbewonende vleermuizen met zekerheid uit te sluiten. Wanneer gebouwbewonende vleermuizen toch aanwezig blijken te zijn, dienen mitigerende maatregelen te worden uitgevoerd en moet ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd.

Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van 30 centimeter te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook hopen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan. De bomen in het plangebied zijn op de aanwezigheid van dergelijke spleten en holten gecontroleerd. In de bomenrij, achter de bedrijfspannen, in het noorden van het plangebied zijn in zeker vijf bomen dergelijke openingen aangetroffen (zie navolgende afbeeldingen). Mocht het noodzakelijk zijn deze bomen in het kader van de werkzaamheden in het plangebied te kappen, worden daarmee mogelijk verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen vernietigd. Wanneer deze bomen behouden blijven kan verstoring door de werkzaamheden in het plangebied deze verblijfplaatsen tijdelijk ongeschikt maken. Nader onderzoek is daarom noodzakelijk om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. Bij het onderzoek naar boombewonende vleermuizen zal de ook het gebouw waarin de kier is aangetroffen worden meegenomen.

Impressie van de in het plangebied aangetroffen openingen (rood omkaderd) die als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen geschikt kunnen zijn.

Essentieel foerageergebied

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied van zeer groot belang is voor vleermuizen van een bepaalde verblijfplaats, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van deze vleermuizen verdwijnen, waardoor ze de verblijfplaats moeten verlaten. Het verdwijnen van het foerageergebied leidt zo tot het niet meer functioneren van de verblijfplaats. Dergelijk essentieel foerageergebied is strikt beschermd.

Een bomenrij naast een watergang, zoals aanwezig in het plangebied, vormt geschikt foerageergebied. Het is echter niet te verwachten dat het plangebied essentieel foerageergebied vormt voor een populatie vleermuizen. De geschikte foerageerplekken in het plangebied hebben namelijk maar een beperkte oppervlakte en in de directe omgeving van het plangebied is ander geschikt foerageergebied aanwezig waar vleermuizen voedsel kunnen vinden. Dit betreft andere plekken langs de Oude Rijn en rondom de ten zuiden gelegen Put van Broekhoven die tot het natuurnetwerk Nederland behoort. Het wordt daarom niet waarschijnlijk geacht dat de bomen in het plangebied een essentieel foerageergebied voor vleermuizen vormen.

Essentiële vliegroutes

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen wordt door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke vliegroutes strikt beschermd. In het noorden van het plangebied bevindt zich een bomenrij langs de Oude Rijn. Deze bomenrij betreft maar een beperkt aantal bomen en loopt niet door tot buiten het plangebied. Van een doorlopende groenstructuur is in het plangebied geen sprake, het is daarom niet

te verwachten dat de bomen in het plangebied onderdeel uitmaken van een essentiële vliegroute voor vleermuizen.

Hierbij wordt er echter wel vanuit gegaan dat er in de nieuwe situatie geen lantaarnpalen of buitenlampen worden geplaatst die het water van de Oude Rijn verlichten. De Oude Rijn kan namelijk een belangrijke vliegroute vormen voor soorten als de water-vleermuis en meervleermuis. Mogelijk wordt de Oude Rijn daarnaast ook gebruikt als migratieroute. Soorten als de meervleermuis zijn zeer gevoelig voor kunstmatige verlichting op hun vliegroutes. Derhalve kan kunstmatige verlichting die op de Oude Rijn schijnt, er voor zorgen dat een essentiële vliegroute verstoord wordt. Hierdoor kan mogelijk toch sprake zijn van een overtreding van de Wet natuurbescherming, ook al bevindt de vliegroute zich buiten het plangebied. Ter voorkoming van een mogelijke overtreding van de Wet natuurbescherming dient er daarom voor gezorgd te worden dat er geen kunstmatige verlichting op de Oude Rijn schijnt.

Lichtverstoring kan voorkomen worden door de volgende maatregelen te treffen:

- Het wateroppervlak van de Oude Rijn wordt in de bouwfase 's avonds en 's nachts niet verlicht. Verlichting om het bouwterrein te beveiligen is geen probleem, mits lichtbundels goed worden gericht door middel van armaturen die niet richting de Oude Rijn schijnen.
- Bij de inrichting van het terrein in de nieuwe situatie wordt geen gebruikgemaakt van verlichting die op het open water van de Oude Rijn schijnt. Het gaat hier om buitenlampen of lantaarnpalen die het wateroppervlak van de Oude Rijn verlichten. Verlichting voor inbraakpreventie en sfeerverlichting in tuinen is geen probleem. Bij eventueel te plaatsen straatverlichting dient gebruik te worden gemaakt van armaturen die geen lichtbundel op het water van de Oude Rijn schijnen.

3.3.4 Vogels

Vogelsoorten met niet jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied soorten met niet jaarrond beschermde nesten aangetroffen als houtduif, stormmeeuw, kauw, merel en koolmees. Deze en andere vogelsoorten kunnen mogelijk in het plangebied tot broeden komen. Om te voorkomen dat tijdens de werkzaamheden en het verwijderen van beplanting eventueel aanwezige nesten van broedende vogels worden beschadigd, adviseren wij u deze werkzaamheden buiten de broedperiode te starten. Als vogels op zoek gaan naar een geschikte broedlocatie en merken dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend zijn, zullen ze een andere locatie zoeken.

Daarnaast kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamheden. Dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld door een expert op het gebied van vogels, dat er geen broedende vogels in het plangebied aanwezig zijn. De broedperiode van vogels loopt globaal van half maart tot half augustus, maar de nesten van vogels die buiten deze periode broeden zijn ook beschermd. De koolmees is daarnaast een soort die valt onder categorie vijf van de jaarronde nesten bescherming. Nesten van deze soorten zijn jaarrond beschermd wanneer zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Omdat er in de omgeving van het plangebied echter voldoende alternatieve broedgebieden aanwezig zijn, zijn deze omstandigheden niet van toepassing en is de koolmees enkel tijdens de broedperiode beschermd.

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFD komt een aantal jaarrond beschermde vogelsoorten in de buurt van het plangebied voor. Het betreft de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, ooievaar, roek, ransuil steenuil, slechtvalk en wespendif.

Huismussen broeden in kieren en spleten van bebouwing en tevens vaak onder (ronde) dakpannen. Een geschikte leefomgeving van de huismus bestaat uit een combinatie van een geschikte nestgelegenheid, voedsel, drinkwater en voldoende dekking in de vorm van stekelige of groenblijvende struiken. Voornamelijk plekken waar bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen herbergen hoge dichtheden aan huismussen.

In het plangebied zijn geen duidelijk geschikte nestlocaties van de huismus aangetroffen. Daarnaast zijn er tijdens het veldbezoek geen huismussen het plangebied waargenomen. Ook zijn er in het plangebied weinig groenvoorzieningen aanwezig en er is veel verstoring door zware machines in het plangebied aanwezig, dit maakt het plangebied als leefomgeving en foerageergebied ongeschikt. Ook in de directe omgeving van het plangebied zijn geen huismussen waargenomen.

Huismussen zijn zeer honkvast en blijven altijd in de directe omgeving van hun nestplaats. Het feit dat de soort tijdens geschikte weersomstandigheden niet is aangetroffen, duidt er op dat zich geen nesten in het plangebied bevinden. Omdat er ook geen huismussen in de omgeving zijn aangetroffen wordt onwaarschijnlijk geacht dat het plangebied onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving van deze soort. Een nader onderzoek naar de huismus wordt om die reden niet noodzakelijk geacht.

Gierzwaluwen broeden in Nederland in gebouwen in stedelijk gebied, onder dakpannen of in kieren van muren. Beide gebouwen zijn tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op de aanwezigheid van kieren in muren of onder dakpannen, die een geschikte nestlocatie van de gierzwaluw kunnen vormen. Deze zijn niet aangetroffen. Ook een nest van de gierzwaluw is daarom in het plangebied uit te sluiten.

De steenuil is een honkvaste soort die het gehele jaar in een klein territorium van enkele honderden meters verblijft. Het jachtgebied bestaat uit open terrein met lage vegetatie. Nesten worden het gehele jaar ook als verblijfplaats gebruikt. Nestplaatsen bevinden zich erven van burgerwoningen, bij boerderijen in agrarisch cultuurlandschap en aan dorpsranden. Nesten worden hier in boomholten, nestkasten of nauwe ruimten in gebouwen gemaakt. Dergelijke nauwe ruimtes zijn niet in de gebouwen in het plangebied aangetroffen. Daarnaast zijn de holtes in de bomen aan de rand van het plangebied niet groot genoeg om als verblijfplaats voor steenuilen te dienen. Ook grasland waar steenuilen voedsel kunnen vinden en is in het plangebied niet aanwezig. De steenuil is daarom niet in het plangebied te verwachten.

Andere jaarrond beschermde vogelsoorten maken hun nesten op hoge gebouwen (slechtvalk), langs stromende beken (grote gele kwikstaart), in hoge bomen in bos of boomgroepen (buiserd, roek, havik), in oude nesten van kraaien, buizerds en eksters in boomgroepen (boomvalk, wespendif) in oude nesten van kraaien en roofvogels in naaldbomen (ransuil), of op speciale nestpalen (ooievaar). Deze elementen zijn niet in het plangebied aanwezig, nesten van deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn daarom uit te sluiten in het plangebied.

3.3.5 Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de ringslang in de buurt van het plangebied voor.

Reptielen komen voornamelijk voor in overgangsvegetaties van bijvoorbeeld bos naar heide. Een dergelijk leefgebied is in het plangebied niet aanwezig. Enkel de ringslang laat zich ook in meer stedelijk gebied zien. De soort komt vooral voor ten noorden van de grote rivieren, in laagveengebieden, natte heideterreinen en waterrijke zandgronden. Essentieel is hierbij de aanwezigheid van natuurlijke verruigde oevers die voldoende schuilplaats bieden. Een dergelijk biotoop is niet in het plangebied aanwezig. Het plangebied vormt daarom geen geschikt biotoop voor de ringslang. Deze soort is derhalve niet in het plangebied te verwachten.

3.3.6 Amfibieën

Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF komt de rugstreeppad in de buurt van het plangebied voor. De rugstreeppad is een bewoner van zandige terreinen met een hoge dynamiek. Deze soort is een echte pionier die zich ingraaft in kaal braakliggend terrein en haar eitjes legt in ondiepe kale poeltjes. Omdat deze elementen niet in het plangebied aanwezig zijn is de aanwezigheid van de rugstreeppad in het plangebied uit te sluiten. Op het moment is het niet waarschijnlijk dat de rugstreeppad in het plangebied voorkomt omdat zanderig terrein en ondiepe poelen ontbreken. Als het plangebied in een later stadium echter uit braakliggend terrein zal bestaan, is het niet onmogelijk dat de soort zich in het plangebied zal vestigen. Aangeraden wordt om ondiepe poelen zo snel mogelijk te dempen en het terrein zo kort mogelijk braak te laten liggen. Hiermee kan vestiging van de rugstreeppad worden voorkomen. Wanneer het terrein voor langere tijd braak komt te liggen is aan te raden een amfibiescherm om het terrein te plaatsen om vestiging van deze soort te voorkomen.

3.3.7 Vissen

In het plangebied zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig. De aanwezigheid van beschermde vissen in het plangebied is daarmee uitgesloten.

3.3.8 Insecten en andere ongewervelden

De verspreidingsgegevens van de NDFF melden geen beschermde insecten in de omgeving van het plangebied. Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden eisen een zeer specifiek habitat. Deze soorten komen in stabiele habitattypen voor zoals heiden en venen. In het betreffende plangebied is geen sprake van een dergelijk stabiele leefomgeving en de juiste leefomstandigheden voor dergelijke soorten. Beschermde insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in het plangebied.

4 Conclusie

Aan de Weijpoort 21 en 21 a-c te Nieuwerbrug bevindt zich een aannemersbedrijf en een autoschadebedrijf. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk is voornemens om op deze locatie nieuwbouw van maximaal 17 woningen en openbaar groen te realiseren. Hiertoe wordt de bestaande bebouwing gesloopt.

4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op beschermde gebieden.

4.1.1 *Wet natuurbescherming*

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Wel liggen er twee Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied. Door de afstand van meer dan drie kilometer tot gebieden met stikstofgevoelige habitats en de beperkte aard van de ontwikkeling zijn effecten van stikstof op deze gebieden uit te sluiten. Ook andere verstoringen zijn door de afstand tot Natura 2000-gebieden uit te sluiten. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen en kernkwaliteiten in deze gebieden zijn daarmee uitgesloten. Een nader onderzoek in de vorm van een voortoets wordt niet noodzakelijk geacht en de Wet natuurbescherming staat de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

4.1.2 *Natuurnetwerk Nederland*

Het plangebied ligt niet binnen de grenzen van het Natuurnetwerk Nederland of in een weidevogelgebied. De ligging van deze gebieden vormen daarom geen beperkingen voor de beoogde ontwikkelingen in het plangebied.

4.2 Soortbescherming

Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFP komen er verschillende beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voor. Echter voor de meeste van deze soorten is in het plangebied geen geschikt habitat aanwezig. Enkel boombewonende vleermuizen kunnen niet op voorhand in het plangebied worden uitgesloten. Het verwijderen van de in het plangebied aanwezige bomenrij kan verblijfplaatsen van deze mogelijk aanwezige dieren vernietigen. Anderzijds kunnen werkzaamheden rondom de bomen de verblijfplaatsen verstoren. Nader onderzoek is noodzakelijk om de gebruiksfuncties van boombewonende vleermuizen in het plangebied inzichtelijk te maken om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. Omdat de aanwezigheid van kleine gebouw bewonende vleermuizen (zoals de gewone dwergvleermuis) niet met zekerheid kan worden uitgesloten zullen deze in het onderzoek moeten worden meegenomen. Wanneer verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied aanwezig blijken te zijn dienen mitigerende maatregelen worden genomen en moet ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd. Daarnaast vormt de Oude Rijn (direct naast het plangebied) mogelijk een belangrijke vlieg- en migratieroute voor vleermuizen. Kunstmatige verlichting in het plangebied kan er voor

zorgen dat een essentiële vliegroute verstoord wordt, waardoor er mogelijk toch sprake kan zijn van een overtreding van de Wet natuurbescherming, ook al bevindt de vliegroute zich buiten het plangebied. Ter voorkoming van een mogelijke overtreding van de Wet natuurbescherming dient er daarom voor gezorgd te worden dat er geen verlichting op de Oude Rijn schijnt. Dit is verder uiteengezet in paragraaf 5.1. Om te voorkomen dat de rugstreppad het plangebied koloniseert is aan te raden het terrein zo kort mogelijk braak te laten liggen en om ontstane poelen direct te dempen. Wanneer het plangebied lange tijd braak komt te liggen is het aan te raden een amfibiescherm rondom het terrein te plaatsen.

5 Advies

5.1 Aanvullend onderzoek

Nader onderzoek dient uitgevoerd te worden volgens bepaalde standaarden en protocollen en in bepaalde periodes in het jaar om de aan- of afwezigheid met voldoende juridische zekerheid vast te stellen.

5.1.1 *Verblijfplaatsen boombewonende vleermuizen*

Het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen dient plaats te vinden volgens bepaalde richtlijnen, zoals verwoord in het vleermuisprotocol 2013 (Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur). Het vleermuisprotocol stelt vast dat vier veldbezoeken uitgevoerd dienen te worden. Twee daarvan dienen plaats te vinden in de periode van 15 mei tot en met 15 juli met een tussenperiode van circa 30 dagen. De andere twee veldbezoeken dienen tussen 15 augustus en 30 september plaats te vinden met een tussenperiode van circa 20 dagen.

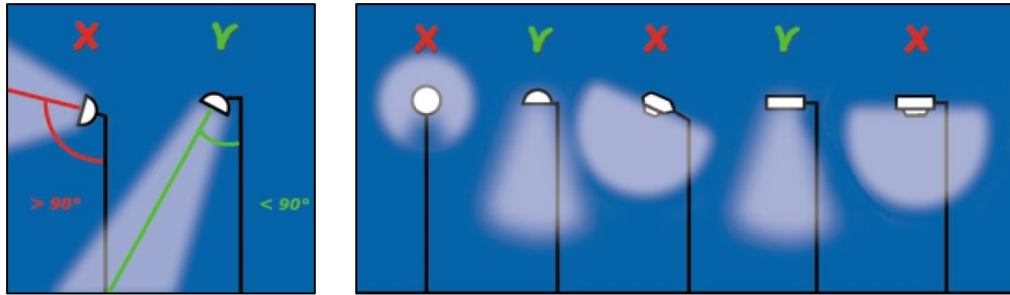
Tijdens deze veldbezoeken zal gebruik worden gemaakt van een batdetector of batlogger. Dit zijn apparaten waarmee de onhoorbare ultrasone geluiden van vleermuizen worden opgevangen en vertaald in voor mensen hoorbare geluiden. Door het uitvoeren van vier veldbezoeken kan met voldoende juridische zekerheid aannemelijk worden gemaakt of vleermuizen wel of niet aanwezig zijn in het plangebied. Mocht uit dit onderzoek blijken dat verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dan dient mogelijk een ontheffing Wet natuurbescherming aangevraagd te worden en mitigerende maatregelen getroffen te worden. Navolgend overzicht geeft de onderzoeksperiodes voor vleermuizen weer.

Soortgroep	Soort/functie	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Vleermuizen	Verblijfplaatsen												

5.1.2 *Verlichting*

Geadviseerd wordt om navolgende maatregelen te nemen om een mogelijke overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. Het komt erop neer dat geen licht mag stralen op de Oude Rijn, zoals aangegeven in paragraaf 3.3.3.

- Het wateroppervlak van de Oude Rijn wordt in de bouwfase 's avonds en 's nachts niet verlicht. Verlichting om het bouwterrein te beveiligen is geen probleem, mits lichtbundels goed worden gericht door middel van armaturen (zie navolgende afbeelding) die niet richting de Oude Rijn schijnen.
- Bij de inrichting van het terrein in de nieuwe situatie wordt geen gebruikgemaakt van verlichting die op het open water van de Oude Rijn schijnt. Het gaat hier om buitenlampen of lantaarnpalen die het wateroppervlak van de Oude Rijn verlichten. Verlichting voor inbraakpreventie en sfeerverlichting in tuinen is geen probleem. Bij eventueel te plaatsen straatverlichting dient gebruik te worden gemaakt van armaturen die geen lichtbundel op het water van de Oude Rijn schijnen.

Om verstoring van vleermuizen door straatverlichting en andere vormen van verlichting tot een minimum te beperken, dienen lichtbundels zo veel mogelijk naar beneden te worden gericht.

5.2 Zorgplicht

De zorgplicht is altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten.

5.3 Broedende vogels

Om te voorkomen dat tijdens de werkzaamheden en het verwijderen van beplanting eventueel aanwezige nesten van broedende vogels worden beschadigd, adviseren wij u deze werkzaamheden buiten de broedperiode te starten. Daarnaast kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamheden. Dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld door een expert op het gebied van vogels dat geen broedende vogels in het plangebied aanwezig zijn of dat verstoring van deze nesten niet van wezenlijke invloed op de instandhouding van de soort zijn. De broedperiode van vogels loopt globaal van half maart tot half augustus, maar de nesten van vogels die buiten deze periode broeden zijn ook beschermd.

5.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te realiseren woningen.
- het planten van bomen en struwelen voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten.
- er kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van huis-
mussen en gierzwaluwen. Deze beschermde soorten verliezen steeds meer nest-
mogelijkheden.

5.5 Vervolgstappen

- Uitvoeren nader onderzoek gebouw- en boombewonende vleermuizen.
- Indien geen essentiële functies voor vleermuizen worden vastgesteld of door het plan worden aangetast, is het plan voor wat betreft verblijfplaatsen van vleermuizen haalbaar in het kader van de Wet natuurbescherming.
- Indien essentiële functies voor vleermuizen worden vastgesteld en door het plan worden aangetast, dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen en een ontheffing Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.
- Treffen van voorzorgsmaatregelen voor wat betreft het voorkomen van lichtverstoring (zie hoofdstuk 5.1.2).
- Indien de maatregelen genoemd in hoofdstuk 5.1.2 worden genomen, worden negatieve effecten van het plan op vliegroutes van vleermuizen en een mogelijke overtreding van de Wet natuurbescherming voorkomen.
- Indien de maatregelen genoemd in hoofdstuk 5.1.2 niet of niet volledig worden genomen, dan is het uitvoeren van een onderzoek naar vlieg- en migratieroutes van vleermuizen noodzakelijk. Dit onderzoek zal uitwijzen of vlieg- en migratieroutes van vleermuizen net buiten het plangebied aan- of afwezig zijn en of het plan hier een negatief effect op heeft.
- Voorkom vestiging van de rugstreeppad door het terrein zo kort mogelijk braak te laten liggen en door ontstane poelen te dempen. Plaats wanneer het terrein lange tijd braak komt te liggen en amfibiescherm.

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2013. Vleermuisprotocol 2013.

Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.

Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Rosse Vleermuis. Versie 2.0, december 2014.

BIJ12, 2017, Kennisdocument Steenuil, Athena Noctua, versie 1.0 juli 2017 BIJ12, Utrecht

Van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5: 1-584. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden

www.zuid-holland.nl

www.ndff.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.stowa.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.aerius.nl

